
[2023-87-RE](#)

Causa 2023-87-RE

(Reñones Morla i Cheroud Begdouri c/ Calvet Ginesta)

Número de registre 548-2023. Recurs d'empara

Aute del 19 de febrer del 2024

BOPA núm. 26, del 28 de febrer del 2024

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 29 de desembre del 2023, per la representació processal del Sr. Aurelio Reñones Morla i de la Sra. Nadia Cheroud Begdouri, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 5 de desembre del 2023, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a un procés degut sense indefensió i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada, que es retrotreguin les actuacions a la data en què es va dictar la sentència per tal que se'n dicti una de nova on es corregeixin les infraccions denunciades;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Dominique Rousseau;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 23 de març del 2022, la Secció Civil 5 de la Batllia va dictar una sentència que decidia estimar la demanda formulada pel Sr. Aurelio Reñones Morla i per la Sra. Nadia Cheroud Begdouri contra la Sra. Remei Calvet Ginesta, que declarava que l'extinció dels contractes de treball dels demandants s'havia produït de forma indeguda i improcedent, i, entre d'altres, condemnava a la demandada a satisfer al Sr. Aurelio Reñones Morla la quantitat de 48.148,54 € bruts i a la Sra. Nadia Cheroud Begdouri la quantitat de 27.224,14 € bruts.

1.2. Prèvia apel·lació, el 7 de març del 2023, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia decidia anul·lar la decisió de la Batllia i retornar les actuacions al batlle corresponent perquè concedís un tràmit específic de contesta en relació amb el nou argument dels treballadors contingut en el seu escrit de conclusions relatiu a la mala fe en el tancament de l'hotel, abans de dictar nova sentència que resolgués sobre el fons de les pretensions amb plenes garanties pels litigants.

1.3. El 6 de juliol del 2023, la Secció Civil 5 de la Batllia va dictar una sentència que tornava a estimar la demanda formulada pel Sr. Aurelio Reñones Morla i per la Sra. Nadia Cheroud Begdouri contra la Sra. Remei Calvet Ginesta, declarant que l'extinció dels contractes de treball dels demandants s'havia produït de forma indeguda i improcedent, i, entre d'altres, condemnava a la demandada a satisfer al Sr. Aurelio Reñones Morla la quantitat de 48.148,54 € bruts i a la Sra. Nadia Cheroud Begdouri la quantitat de 27.224,14 € bruts.

1.4. La representació processal de la Sra. Remei Calvet Ginesta va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 5 de desembre del 2023, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència mitjançant la qual decidia estimar aquest recurs d'apel·lació, revocar íntegrament la decisió de la primera instància i, en el seu lloc, disposava la desestimació de la demanda del Sr. Aurelio Reñones Morla i de la Sra. Nadia Cheroud Begdouri, imposant a aquests darrers les costes ocasionades prop de la Batllia, sense fer pronunciament respecte de les costes ocasionades en apel·lació.

1.5. El 29 de desembre del 2023, la representació processal del Sr. Aurelio Reñones Morla i de la Sra. Nadia Cheroud Begdouri va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 5 de desembre del 2023, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a un procés degut sense indefensió i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació dels recurrents

- En primer terme els recurrents impugnen la manera en què la Sala Civil ha valorat l'argument relatiu a la mala fe de l'empresària.
- Recorden que en la primera sentència de la Batllia del 7 de març del 2023, la Sala Civil mateixa havia retornat les actuacions davant el batlle per tal que valorés aquest argument, d'acord amb el qual l'empresària hauria actuat de mala fe pel fet de justificar la resolució dels seus contractes laborals en la inviabilitat econòmica de l'hotel.
- Ara bé, aquest argument de la mala fe no havia de ser tractat en apel·lació com un error en la valoració de la prova respecte del fet que la resolució dels contractes laborals estava mal fonamentada, sinó com una vulneració dels drets constitucionals de l'empresària, vulneració al·legada per ella.
- Per aquest motiu, la Sala Civil ha vulnerat els seus drets a un procés degut sense indefensió i a la jurisdicció per incongruència *extra petita*, perquè transforma la qualificació de la mala fe d'element de prova en vulneració de drets constitucionals.
- En segon terme, els recurrents impugnen la valoració de la Sala Civil de l'al·legació de la inviabilitat econòmica de l'hotel per tal de justificar el seu tancament i, per consegüent, la resolució dels seus contractes laborals.
- Destaquen que l'empresària va continuar pagant a dos treballadors per tal de poder tornar a obrir en qualsevol moment; que no va aportar cap prova comptable de la inviabilitat econòmica de l'hotel; que va efectuar obres a la cuina i que va amagar l'acord que tenia amb un tercer per reprendre l'explotació tan sols 9 mesos després del tancament.
- Per tots aquests motius, demanen al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada, que es retreguin les actuacions a la data en què es va dictar la sentència per tal que se'n dicti una de nova on es corregeixin les infraccions denunciades.

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Civil fa primerament un resum de la situació fàctica de la causa: el Sr. Aurelio Reñones Morla va iniciar la seva prestació laboral a l'hotel l'any 1989 i la Sra. Nadia Cheroud Begdouri l'any 2000; aquestes prestacions laborals es van desenvolupar amb normalitat fins a finals del 2020, quan l'empresària va proposar al treballador assumir la gestió de l'hotel pagant una renda mensual; el treballador va rebutjar aquesta proposta; el 5 de gener del 2021, la propietària va lliurar a tots els treballadors de l'empresa un document comunicant la finalització immediata dels seus contractes de treball, decisió que recolzava en la seva jubilació -article 83 e) de la Llei de relacions laborals.
- Aquest article disposa que el contracte de treball s'extingeix per jubilació de l'empresari persona física, sempre que comporti el tancament de l'empresa i que s'hagi avisat als treballadors amb un preavís de tres mesos com a mínim.
- Per tant, la recta aplicació d'aquest supòsit requereix no tan sols la jubilació de l'empresari, sinó

que a més exigeix que a conseqüència d'aquesta jubilació cal que s'hagi produït el tancament de l'activitat de l'empresa.

- En aquest cas, constata que l'empresària tenia 85 anys i que va informar als seus treballadors de l'extinció dels seus contractes de treball mitjançant carta del 5 de gener del 2021 a causa de la seva jubilació.
- No obstant això, constata que el 12 de novembre del 2021, una societat obria i explotava un negoci destinat a hotel, sota el mateix nom comercial, tot i precisant que l'empresària era també la propietària dels murs en què s'ubicava l'hotel esmentat.
- La Sala Civil manifesta que cal determinar si ha existit continuïtat en la prestació empresarial.
- Igualment, constata que entre el tancament de l'hotel i la seva reobertura van transcórrer 9 mesos, però que aquest termini no permet presumir una continuïtat, ni que l'empresària hagués actuat de mala fe.
- La Sala Civil observa també per tal de determinar que no hi va haver continuïtat que la societat que va reprendre l'hotel havia realitzat importants reformes a la cuina i a altres indrets i que els dos treballadors que van continuar sent pagats per l'empresària, no ho van ser per part de l'hotel, sinó que van passar a treballar per compte propi de la defenent, per assistir-la en la seva vida quotidiana.
- Per acabar, pel que fa al preavís, declara que res impedeix a l'empresari extingir de manera immediata el contracte de treball, pagant la retribució corresponent dels tres mesos de salari, tal com en aquest cas va succeir.
- Per aquests motius, estima el recurs d'apel·lació presentat per la defenent, revoca íntegrament la decisió de la primera instància i, en el seu lloc, disposa la desestimació de la demanda dels recurrents.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un tribunal suprem.

3.2. Quan un recurrent al·lega la vulneració dels drets constitucionals a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret (article 10 de la Constitució), l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic ni absurd.

3.3. Quan entren en joc drets substancials, el control d'aquest Tribunal en el marc del recurs d'empara consisteix a determinar si els recurrents han estat privats o no d'una protecció efectiva, és a dir, si han estat situats o no en una indefensió material (veg. per ex. el punt 3.3 de l'aute del 22 de desembre del 2017, recaigut en la causa 2017-33-RE, o el punt 3.1 de la sentència del 19 de febrer del 2018, recaiguda en la causa 2017-53-RE).

3.4. En aquesta causa la qüestió constitucional que aquest Tribunal ha de resoldre és la de saber si la Sala Civil ha fonamentat erròniament la seva decisió i ha vulnerat el dret a un procés degut pel fet de declarar que la resolució dels contractes de treball dels recurrents per causa de la jubilació de l'empresària i del tancament del seu negoci no es van efectuar de mala fe.

3.5. La jurisprudència constant del Tribunal Constitucional considera que els tribunals ordinaris són competents per apreciar i per qualificar jurídicament els fets sotmesos al seu coneixement, tret que aquesta apreciació i que aquesta qualificació es fonamentin en un error manifest, que siguin il·lògiques, incoherents o irraonables o que vulnerin algun dret o llibertat reconeguts a la Constitució.

3.6. En aquesta causa, en primer lloc, la Sala Civil va examinar si l'empresària havia actuat o no amb mala fe en el tancament del seu negoci.

3.7. En una primera sentència del 7 de març del 2022, la Sala Civil va retornar les actuacions davant la Batllia per tal que el batlle concedís un tràmit específic de contesta en relació amb el nou argument dels treballadors contingut en el seu escrit de conclusions relatiu a la mala fe en el tancament de l'hotel, abans de dictar nova sentència que resolgués sobre el fons de les pretensions amb plenes garanties pels litigants; i, en l'apel·lació de la segona sentència de la Batllia que va estimar la demanda dels recurrents, la Sala Civil va analitzar al seu torn la pertinència d'aquest argument.

3.8. Per arribar a la conclusió que el tancament del negoci no s'havia efectuat amb mala fe, la Sala Civil es recolza en els fets següents: l'edat de l'empresària, 85 anys, la qual va fer saber que volia jubilar-se; el termini de 9 mesos entre el tancament de l'hotel i la seva reobertura per un altre empresari; les importants reformes efectuades pel nou empresari; i, la contractació de dos extreballadors de l'hotel per part de l'empresària pel seu propi compte.

3.9. Per tal com considera que aquests fets no permeten concloure a l'existència de mala fe en el tancament de l'hotel, la Sala Civil no ha fonamentat la seva decisió en una apreciació irraonable, il·lògica o absurda respecte d'aquests fets.

3.10. Cal concloure, doncs, que aquest recurs d'empara està mancat de contingut constitucional i ha de ser inadmès a tràmit.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2023-87-RE interposat per la representació processal del Sr. Aurelio Reñones Morla i de la Sra. Nadia Cheroud Begdouri contra la sentència del 5 de desembre del 2023, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

2. Notificar aquest aute a la representació processal dels recurrents, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 19 de febrer del 2024.

Jean-Yves Caullet Joan Manel Abril Campoy

President Vicepresident

Dominique Rousseau Josep-D. Guàrdia Canela

Magistrat Magistrat